

FAQ – Veel Gestelde Vragen m.b.t. AVG

Heeft u andere vragen, stel ze ons. Heeft u kanttekeningen bij de hieronder gegeven antwoorden (kunnen ze verbeterd of aangevuld worden?): geef het ons door!

1. Kunnen we nog een boekje met ledengegevens uitbrengen?

Twee dingen zijn van belang om in het oog te houden. Wat wordt verstaan onder een 'openbaarmaking' en wat kan vallen onder gedeelte geheimhouding ten behoeve van het functioneren als kerk. Het is logisch dat de wijkouderlingen of pastorale bezoekers in een gemeente beschikken over ledengegevens, of toegang ertoe hebben. Maar zij zijn – als het goed is – zich bewust van het feit dat ze daar zorgvuldig mee hebben om te gaan, en niet kunnen delen met anderen buiten de kring van de ouderlingen en bezoekwerkers van de kerk. De grondslag van het delen van gegevens van leden door en met 'functionarissen' is het gerechtvaardigd belang dat de een kerkelijke gemeenten een gemeenschap vormt, waarin naar elkaar wordt omgezien. Dit zal zondermeer worden gezien als intern gebruik (in het jargon van de AVG: interne verwerking van gegevens). Het wordt spannend, wanneer nu een gemeentegids of een zogeheten gezichtenboek, of een ledenlijst van heel de gemeente wordt gemaakt en als print door de gehele gemeente wordt verspreid. Je kunt dan zeggen: dat is in onze gemeenschap nodig om elkaar te kunnen vinden. De gemeenschapsvorming is een gerechtvaardigd belang op grond waarvan gegevens van leden met andere leden worden gedeeld. Tegelijk wordt steeds moeilijker om iedereen er aan te houden dat dit alleen intern gedeeld kan worden. Het begint dan wel heel erg op een openbaarmaking te lijken, een voor ieder toegankelijke uitgave. Al heel snel is dan ook sprake van een 'datalek' als zo'n boekje ergens onbeheerd rondslingerd. Omdat op dit punt er nog steeds geen helderheid is vanuit de Autoriteit Persoonsgegevens of via jurisprudentie (update november 2018) is het mogelijk om het te doen (zeker als altijd werd gedaan) met verwijzing naar het gerechtvaardigd belang van gemeenschapsvorming. Mensen die bezwaar maken zullen dan moeten laten toetsen of dit binnen het kader van de AVG is toegestaan, en als ze per direct niet op de lijst willen hun lidmaatschap moeten opzeggen. Als dan gekozen zou worden voor: we doen het wel, maar zullen de mensen die bezwaar maken er niet in opnemen, bent u feitelijk al aan het overgaan naar de grondslag 'toestemming', maar dan geldt dat de 'negatieve optie' ('wie zwijgt stemt toe') niet is toegestaan. Al heel snel zal het dan in de richting moeten gaan dat u aan allen die in dat boekje of in het 'smoelenboek' of op de ledenlijst vermeld zullen worden expliciet toestemming vraagt. Hoe dat kan, zie bij vraag 5. Hoe u het ook doet, het moet wel – in begrijpelijke taal – in uw privacybeleid en privacystatement moeten worden vermeld, zodat belanghebbenden weten waar ze aan toe zijn.

2. Kunnen we nog pastorale berichten in het kerkblad of in een zondagsbrief plaatsen?

Dit geldt ook voor zondagsbrieven en voor een publiek toegankelijk kerkblad. Het hoort bij samen kerk-zijn om met elkaar mee te leven. Dat kan niet zonder ook gebeurtenissen te delen. Maar een kerkdienst is openbaar. Dus aan alle kerkgangers een zondagsbrief uitreiken met informatie, maar ook met persoonlijke informatie over wel en wee van traceerbare mensen, is daarmee publiek. Is uw kerkblad alleen beschikbaar voor geregistreerde leden of vrienden van de gemeente? Of is het voor ieder beschikbaar? Er zijn (gezamenlijke) kerkbladen, waar ieder die dat wil zich op kan abonneren. Zo komen er op het VKB-bureau gezamenlijke kerkbladen binnen, waarin de berichten van

meerdere wijkgemeenten zijn opgenomen. In één blad kun je soms wel 30 à 40 persoonlijke berichten, met naam en toenaam, vinden. En ieder kan zich er op abonneren. Dit is dus een openbaarmaking met persoonsgegevens. Het is de vraag of er dan niet toestemming voor moet worden gegeven. Het is nog niet precies uitgemaakt hoever het gerechtvaardigde belang van een kerk strekt ten behoeve van de gemeenschapsvorming die meestal hoort bij de kerndoelen van kerk-zijn (dus ook onderlinge informatie-uitwisseling).

3. Is het delen van persoonlijke gegevens op een beperkt toegankelijke internetpagina mogelijk (na de inlog)

Een website van de kerk is een uitgelezen kans om iedereen te informeren over de gemeente. Echter, alle informatie die u op de website zet is openbaar. Daar komt bij dat wat eenmaal op internet verschijnt ook heel lang vindbaar blijft. Een geprint kerkblad is ook openbaar, maar het meeste promoveert na een bepaalde tijd tot de categorie 'oud papier'. Dat geldt niet voor alles wat op internet wordt geplaatst. Let daarom goed op de privacy en zorg ervoor dat namen van mensen die geen functie hebben in de kerk niet op de website staan. Zorg er ook voor dat bijzondere persoonsgegevens zoals ziekte- en pastorale informatie niet op een openbaar gedeelte van de website komen te staan. Het is dan wel weer van belang dat u goed in uw privacybeleid vastlegt wie er in aanmerking kan komen voor een inlogcode. Ook dient u de toegankelijkheid goed te beveiligen (wachtwoordbeleid). Gebruik zoveel mogelijk e-mailadressen die gebonden zijn aan een functie (bijvoorbeeld scriba@gemeentenaam.nl) in plaats van persoonlijke e-mailadressen.

4. Hoe zit het met publiceren van foto's en beeldmateriaal

Let ook op foto's of beeldmateriaal: zodra personen herkenbaar in beeld zijn worden zij beschermd door de privacy-wetgeving. Dit geldt voor plaatsing op de website van de kerk (openbaar gedeelte), maar ook als u foto's van een leuk uitje of een activiteit in uw kerkdienst laat projecteren. Een kerkdienst is immers een publiek toegankelijke bijeenkomst. Vraag de personen die herkenbaar in beeld zijn uitdrukkelijk om (schriftelijke) toestemming. Foto's waar mensen niet herkenbaar in beeld zijn (bijvoorbeeld op de rug) mogen wel. Zie ook de informatie in de kennisbank van de VKB over 'kerk-TV'. Zie eerste link hieronder. Interessant is ook de themapagina over communicatie in de kerk op de website van de Protestantse Kerk. Zie de tweede link hieronder.

http://kerkrentmeester.nl/media/verwijzingen/kerkrentmeester2017/kennisbank/organisatie/Kerkbeheer_nov-dec_2017_Kerk_TV.pdf

<https://www.protestantsekerk.nl/themas/gemeenteopbouw/communicatie/pers>

5. Hoe informeren we alle leden en geregistreerden over ons privacybeleid? Hoe kunnen we toestemming vragen?

Het is zinvol om regelmatig al uw gemeenteleden en bij u geregistreerde meelevenenden te informeren over een aantal zaken in uw gemeente, zoals ook het privacybeleid. Dat kan eventueel gekoppeld worden aan een reeds bestaande actie. Zo worden in veel gemeenten bijvoorbeeld bij de Actie Kerkbalans alle leden reeds benaderd. Daar kunt u het aan koppelen. Maar het heeft meer attentiewaarde als u het apart doet. U kunt daarin uitleggen hoe er in de gemeente omgegaan wordt met persoonsgegevens. U kunt

mensen wijzen op hun wettelijke rechten (tot inzage, wijziging, verwijdering etc). Ook kunt u daar vragen stellen tot toestemming, bijvoorbeeld tot opname van gegevens in een gemeentegids die voor alle leden beschikbaar wordt gesteld, of voor vermelding van persoonlijke gegevens in kerkblad, of het kunnen gebruiken van foto's waarop gemeenteleden herkenbaar zijn voor PR doeleinden. Toestemming dient echter individueel en schriftelijk te worden gegeven (en dus worden bijgehouden). Dus toestemming van een 'gezinshoofd' voor een hele familie is niet mogelijk. Kinderen dienen vanaf 16 jaar zelf toestemming te geven. Tegelijk moet duidelijk worden gemaakt dat ieder op elk tijdstip makkelijk het recht moet hebben tot intrekking van die toestemming. Al met al is dit nog tamelijk bewerkelijk, en vraagt administratie. Niet iedereen zal het antwoordformulier insturen of terugmailen. Dan vraagt het eventueel navraagacties, als compleetheid wordt nagestreefd. Daarnaast kan er bij bepaalde gebeurtenissen apart toestemming worden gevraagd, al kan het in pastorale situaties wel weer belastend zijn om dan ook nog eens met een formuliertje aan te komen om te tekenen voor toestemming voor vermelding van jouw ziekenhuisopname in de zondagsbrief van de gemeente. Kortom: het is afwegen en kijken wat het beste bij de situatie en de mogelijkheden van uw gemeente past (voortaan achterwege laten, in een beveiligde omgeving informeren (achter een inlog), of toch het toestemmingssysteem introduceren). Men kan er ook voor kiezen om de veelal gebruikelijke gang van zaken te handhaven, maar dan wordt het risico gelopen op de vingers getikt te worden. Dat zal in de praktijk meestal zijn op grond van een klacht. Maar besef wel, dat men dan geheel in zijn wettelijke recht staat.

6. Wat zijn de sancties als we het niet op orde hebben?

Bij constatering van een overtreding kan de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) overgaan tot een waarschuwing of een berisping en een aanwijzing geven om de praktijk in overeenstemming te brengen met de regels. Ook kan de AP een aanwijzing geven om de verwerking van persoonsgegevens geheel of gedeeltelijk te stoppen. Daarnaast kan er een administratieve sanctie worden opgelegd (boete) die bij grote commerciële bedrijven tot in de miljoenen kan oplopen. Het kunnen bij flagrante schendingen boetes zijn die de continuïteit van elke organisatie kunnen raken (ook de grootste bedrijven). Los van het optreden van de AP staat nog de mogelijkheid dat benadeelde betrokkenen in een aparte procedure eventuele schade kunnen verhalen.

7. Hoe zit het met gegevens opslaan 'in the cloud'?

Voor gegevens 'in the cloud' geldt hetzelfde als bij het introduceren van een beveiligde toegang tot een vorm van intranet. Het gaat erom dat goed vastligt en gedocumenteerd wordt wie er tot welke gegevens toegang heeft. Vervolgens is van belang dat u de gegevens via providers laat opslaan die dit in zogenaamde 'veilige landen' doen. Daarbij geldt dat de opslag van data binnen de Europese Unie te prefereren is in verband met de daar geldende wetgeving (of landen die zich daaraan conformeren, zoals bv. Noorwegen en Zwitserland).

8. Hoe zit het met de uitwisseling en vastlegging van pastorale gegevens tussen ambtsdragers, bezoekvrijwillgerst etc in verband met geheimhouding en privacy?

In de kerkorde van onze Protestantse Kerk staat dat ieder die vanuit een functie gegevens uit de kerk krijgt gehouden is tot geheimhouding. Dat vind je in Ordinantie 4-

2. Dus dat geldt niet alleen voor hen die er bij een aanstelling of bevestiging in een ambt uitdrukkelijk een belofte over doen. Dat geldt ook voor de jeugdclubleiding die een lijstje met gegevens van jongeren ontvangt, of voor de bezoeker die de verjaardagslijstje van ouderen uit haar wijk ontvangt. Dat wil zeggen dat iemand in welke hoedanigheid ook - bijvoorbeeld als vrijwilliger, medewerker of kerkenraadslid - een geheimhoudingsplicht heeft. De geheimhoudingsplicht is ook van toepassing zonder dat iemand hiervoor getekend heeft. En ook als iemand slechts eenmalig gegevens heeft ontvangen. Het betekent ook dat deze plicht blijft nadat men gestopt is met een bepaalde functie of een bepaald ambt.

Betekent deze geheimhouding nu dat er nooit iets gedeeld kan worden? Nee, dat betekent het niet. Dat zou onwerkbaar zijn. Er wordt in pastoraat en diakonaat of in jeugdwerk samengewerkt. Dat kan niet zonder overleg. Er moet echter een goede reden zijn om persoonlijke gegevens te delen. Het kan er om gaan de predikant op te hoogte te brengen van een situatie. Het kan gaan om intervisie of gezamenlijk overleg. Het kan gaan om overdracht van werkzaamheden. Het kan om opzicht in een gemeente. Het is van belang dat zorgvuldigheid en terughoudendheid daarbij van belang zijn. Persoonlijke pastorale aantekeningen vallen niet zo gemakkelijk onder het recht tot inzage, maar vallen wel onder bescherming van de privacywetgeving (zorg dat ze niet toegankelijk zijn voor derden). Zodra gebruik gemaakt wordt van digitale dossiervorming waarin meerdere deelnemers meedoen (predikant, wijkouderling, pastoraal werker), valt het al gauw onder de gehele regelgeving (inclusief recht op inzage door betrokkene). Wees u er daarom van bewust wat u wel en niet daarin opneemt. Ook als er besprekingen over pastorale situaties moeten worden vastgelegd, dient dit te gebeuren in aparte niet-openbare notulen.

9. Is er ook een model beschikbaar van een privacy-statement voor een plaatselijke gemeente?

Op de website van de landelijke Dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk is sinds 1 mei 2018 een model privacy-statement beschikbaar dat door plaatselijke gemeenten gebruikt kan worden. U kunt dat aanpassen naar uw plaatselijke situatie. Het model vindt u op de themapagina over 'privacy' van de Protestantse Kerk. Zie voor deze pagina de link hieronder.

<https://www.protestantsekerk.nl/actief-in-de-kerk/besturen/kerkenraad/privacy>

10. Hoe zit het met recht op inzage, correctie en verwijdering?

Iedereen mag aan een organisatie vragen of, en zo ja, welke gegevens deze organisatie van deze persoon heeft. Er mag alleen gevraagd worden naar gegevens van iemand zelf, niet naar gegevens van iemand anders. Het is van belang dat u de mogelijkheid om van dit recht gebruik te maken duidelijk en helder uitlegt, zodat er geen drempel wordt opgeworpen om er gebruik van te maken. Wat u moet doen en hoe een dergelijk inzageverzoek werkt, leest u op de website van de Autoriteit Persoonsgegevens. Zie de link hieronder.

<https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/nl/zelf-doen/privacyrechten/recht-op-inzage>